

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 25. november 2015

Rettens nr. 15-5611/2015

Politiets nr. SØK-91250-00004-10

Anklagemyndigheden
mod
Dahl A/S
Cvr-nummer 12 70 03 77
(tidl. PPE Entreprise A/S
Cvr. 28 99 33 60)

Anklageskrift er modtaget den 19. maj 2015.

Dahl A/S er tiltalt for

1.

overtrædelse af konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4 (tidligere stk. 3), jf. § 6, stk. 1, jf. stk. 3,

ved i tiden omkring den 3. juni 2009 til den 19. juni 2009 at have indgået aftaler eller samordnet praksis mellem virksomheder, der direkte eller indirekte havde til formål eller følge at begrænse konkurrencen, idet tiltalte forud for indgivelse af tilbud stort eksklusive moms 2.943.100 kr. på bygherre Gladsaxe Kommunes udbud af entreprisen "Høje Gladsaxe Skole Asbestsætning" udvekslede oplysninger om priser og andre vilkår for entreprisen med virksomhederne Mogens V. Zeltner A/S, Elindco Byggefirma A/S og N. H. Hansen & Søn A/S, hvis sager behandles særskilt, og tiltalte med de nævnte virksomheder aftalte, at Mogens V. Zeltner A/S, der vandt udbudet, afregnede et vederlag på henholdsvis 99.400 kr. til tiltalte, 98.770 kr. til virksomheden N. H. Hansen & Søn A/S og 99.875 kr. til virksomheden Elindco Byggefirma A/S for deres deltagelse i aftalen eller den samordnede praksis.

(B)

overtrædelse af konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4 (tidligere stk. 3), jf. § 6, stk. 1, jf. stk. 3,

ved i tiden omkring den 22. juni 2009 til den 3. juli 2009 at have indgået aftaler eller samordnet praksis mellem virksomheder, der direkte eller indirekte havde til formål eller følge at begrænse konkurrencen, idet tiltalte forud for indgivelse af tilbud stort eksklusive moms 1.607.500 kr. på bygherre

Gladsaxe Kommunes udbud af entreprisen "Gladsaxe Sportshaller - asbest-sanering" udvekslede oplysninger om priser og andre vilkår for entreprisen med virksomhederne Elindco Byggefirma A/S, Mogens V. Zeltner A/S og Ason A/S, hvis sager behandles særskilt, og tiltalte med de nævnte virksomheder aftalte, at Ason A/S, der vandt udbudet, afregnede et vederlag på 75.000 kr. til hver af virksomhederne for deres deltagelse i aftalen eller den samordnede praksis.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om en bøde på ikke under 1.000.000 kr.

har på vegne selskabet påstået frifindelse, subsidiært en væsentligt mindre bøde.

Sagens oplysninger

Sagen er en del af et større kompleks af sager, den såkaldte "store byggekartelsag" mod omkring 40 virksomheder inden for entreprenør- og byggebranchen og omfattende 80 licitationer.

PPE Entreprise A/S, der blev stiftet i 2005, blev den 18. september 2009 fusioneret med Dahl A/S.

selskabet frem til fusionen.

PPE Entreprise A/S og PPE Entreprise A/S frem til fusionen.

Forhold 1a

Gladsaxe Kommune indbød den 3. juni 2009 selskaberne Mogens V. Zeltner A/S, Elindco A/S, PPE Entreprise A/S og N.H. Hansen & Søn A/S til at deltage i en begrænset licitation vedrørende entreprisen "Høje Gladsaxe Skole, Asbestsanering". Der blev afholdt spørgemøde og besigtigelse den 10. juni 2009, hvor alle fire virksomheder var repræsenteret. Licitationen blev afholdt den 17. juni 2009.

Mogens V. Zeltner A/S afgav et bud på 2.913.385 kr.

Elindco A/S afgav et bud på 2.946.958 kr.

N.H. Hansen & Søn A/S afgav et bud på 3.062.501 kr.

PPE Entreprise A/S afgav et bud på 2.943.100 kr., der var underskrevet af Poul Pedersen.

Gladsaxe Kommune accepterede den 30. juni 2009 tilbuddet fra Mogens V. Zeltner A/S til en reguleret entreprisensum på 2.168.727 kr.

De tre virksomheder, hvis tilbud ikke var blevet accepteret, sendte efterfølgende fakturaer til Mogens V. Zeltner A/S, der betalte regningerne. Alle fakturaerne blev udstedt "vedr. Rekv. 1917". Fakturaen fra PPE Entreprise af 15. september 2009 lød på 99.400 kr. eksklusiv moms for "levering og montering for lofter iht. aftale". Fakturaerne fra Elindco A/S og N.H. Hansen & Søn A/S lød på henholdsvis 99.875 kr. og 98.770 kr.

Forhold 1b

Gladsaxe Kommune indbød den 22. juni 2009 blandt andet selskaberne Elindco A/S, Mogens V. Zeltner A/S, PPE Entreprise A/S og ASON - Andersen, Sandbeck og Nielsen A/S til at deltage i en begrænset licitation vedrørende entreprisen "Gladsaxe Sportshaller - Asbestsanering". Der blev afholdt spørgemøde og besigtigelse den 30. juni 2009, og licitationen blev afholdt den 3. juli 2009.

Ason afgav et tilbud på 1.541.400 kr.

Elindco afgav et tilbud på 1.542.137 kr.

PPE Entreprise afgav et tilbud på 1.607.500 kr., der var underskrevet af Poul Pedersen.

Mogens V. Zeltner A/S afgav et tilbud på 1.579.486 kr.

Den 4. august 2009 accepterede Gladsaxe Kommune tilbuddet fra Ason A/S til en reguleret entreprisenum på 1.328.414 kr.

De tre virksomheder, hvis tilbud ikke var blevet accepteret, sendte efterfølgende fakturaer til Ason A/S på hver 75.000 kr. uden moms. Fakturaen fra PPE Entreprise A/S af 15. december 2009 angav at skyldes for "opstilling, leje og demontering byggeplads iht. aftale".

PPE Entreprise A/S den 3. december 2014 vedtaget en bøde på 25.000 kr.

Elindco A/S og dets har vedtaget bøder på henholdsvis 10.000.000 kr. og 25.000 kr.

N.H. Hansen & Søn A/S og dets har vedtaget bøder på henholdsvis 2.200.000 kr. og 25.000 kr.

Ason A/S og dets har vedtaget bøder på henholdsvis 500.000 kr. og 25.000 kr.

Anklagemyndigheden har i oktober 2014 sendt Dahl A/S et bødeforlæg på 1.000.000 kr., der ikke er vedtaget.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af _____ og _____

_____ har forklaret, at _____ er _____ Dahl A/S. _____ havde et selskab, der gik konkurs. _____ et nyt selskab PPE Entreprise A/S, hvori _____ varetog den daglige ledelse og drift, som _____ ikke havde noget at gøre med. _____ har intet haft at gøre med de to licitationer, der er nævnt i anklageskriftet. PPE Entreprise havde en mindre omsætning og deltog i mindre licitationer. Da reglerne for udbud og licitation blev ændret, var det en fordel at være en større virksomhed. PPE Entreprise A/S blev derfor pr. 18. september 2009 fusioneret med Dahl A/S.

_____ har forklaret om forhold 1 a, at _____ var _____ i PPE Entreprise, _____ hvor _____ Selskabet blev fusioneret med Dahl A/S den 18. september 2009, hvorefter vidnet ikke havde mere at gøre med selskaberne. Fra februar/marts 2009 var vidnet _____

Vidnet har bekræftet, at _____ på vegne PPE Entreprise A/S bød på entreprisen "Høje Gladsaxe Skole Asbestsanering", og det er _____, der har underskrevet tilbuddet af 19. juni 2009. _____ husker ikke, om _____ selv havde udregnet tilbuddet, eller om det var en anden fra den afdeling, _____

Vidnet deltog efter budafgivelsen i et møde med de andre entreprenører, der var indbudt til at afgive bud til kommunen. Man holdt en såkaldt "forlicitation", hvor hver entreprenør oplyste størrelsen på deres bud. Herefter enedes man om at lægge et beløb til de bud, der ikke var det laveste. Den vindende entreprenør, der blev Mogens V. Zeltner A/S med det laveste bud, skulle efterfølgende betale hver entreprenør det beløb, der var lagt til, idet de andre entreprenører udstedte fakturaer til Mogens V. Zeltner A/S herfor. Vidnet mener, at de beløb, som de hver især lagde på, var nogenlunde lige store.

Forevist faktura af 15. september 2009 fra PPE Entreprise A/S til Mogens V. Zeltner A/S på 99.400 kr. uden moms for "levering og montering for lofter iht. aftale", har vidnet forklaret, at det var den faktura, der i henhold til aftalen på forlicitationsmødet blev sendt til Mogens V. Zeltner A/S og betalt derfra. Vidnet bekendt var der ikke udført det arbejde, der fremgik af fakturaen.

Vidnet har forklaret om forhold 1b, at licitationen og tilbudsgivningen på entreprisen "Gladsaxe Sportshaller - asbestsanering" foregik på helt samme måde. Vidnet underskrev budet fra PPE Entreprise af 3. juli 2009. De indbudte entreprenørvirksomheder holdt herefter et formøde, hvor man gen-

nemgik priser og bud og aftalte hvor stort et beløb, der skulle lægges oven i de andres bud. husker ikke idag, hvem de andre virksomheder var. Det kan godt passe, at ASON havde det laveste bud og vandt licitationen. Vidnet har efterfølgende sendt faktura af 15. december 2009 på 75.000 kr. uden moms til ASON for "opstilling, leje og demontering af byggeplads iht. aftale". Vidnet bekendt lå der ikke nogen reel ydelse bag fakturaen. husker ikke, hvordan man var nået frem til beløbet 75.000 kr.

Spurgt af har vidnet forklaret, at beløbene godt kan kaldes beregningsomkostninger, der er udtryk for, hvad bygherre på en eller anden måde skulle betale, således at bygherre ikke er kommet til at betale mere for arbejdet.

Rettens begrundelse og afgørelse

Efter forklaring sammenholdt med sagens øvrige oplysninger finder retten det godtgjort, at der ved begge licitationer forud for indgivelsen af tilbud blev indgået aftaler mellem de deltagende virksomheder, idet man holdt et formøde, hvor man udvekslede oplysninger om priser, m.v. og aftalte, at de virksomheder, hvis tilbud ikke var lavest, skulle lægge et beløb til, som de senere efter udstedelse af faktura fik betalt af det vindende selskab.

De deltagende virksomheder har således indgået aftaler, der har samordnet deres tilbud og priser. Aftalerne har haft til formål direkte eller indirekte at begrænse konkurrencen. Efter forklaring er der handlet med forsæt.

Der foreligger således i begge forhold en overtrædelse af konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4 (tidligere stk. 3), jf. § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Konkurrencelovens § 23, stk. 4, indeholder hjemmel til at pålægge selskaber (juridiske personer) bødeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Det selskab, PPE Entreprise A/S, der hæfter for de begåede overtrædelser, er efterfølgende pr. 18. september 2009 fusioneret med Dahl A/S. Efter retspraksis anses strafansvaret for overført til det modtagende og fortsættende selskab, der således overtager strafansvaret. Det må særlig gælde, når formålet med bødeansvaret er at inddrage fortjenesten ved lovovertrædelsen. I den foreliggende sag er der endvidere et vist personsammenfald, idet også PPE Entreprise A/S og

Selskabet Dahl A/S findes herefter skyldig efter anklageskriftet.

Bødens størrelse

En samordnet praksis må karakteriseres som en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Der er ingen formildende omstændigheder ved selve overtrædelsen.

Bøden skal udmåles efter den praksis, der gælder efter konkurrenceloven for 2002 (lov nr. 426 af 6. juni 2002) og forarbejderne til denne. Udgangspunktet er, at bøden skal være mærkbar, og bødeniveauet for alvorlige overtrædelser af konkurrenceloven skal ligge i intervallet mellem 400.000 kr. til 15 mio. kr. Ved udmålingen skal der tages hensyn til overtrædelsens grovhed, varighed og den juridiske persons omsætning. Efter forarbejderne er det omsætningen fra samtlige de varer og tjenesteydelser, som virksomheden producerer eller distribuerer, der skal tages hensyn til, og ikke kun omsætningen fra de varer og tjenesteydelser, der indgår i det relevante marked, som overtrædelsen har relation til.

I formildende retning kan der ses på virksomhedens rolle i forbindelse med overtrædelsen, om der er medvirket til myndighedernes opklaring af kartellet og andre særlige omstændigheder i den konkrete sag.

I følge årsrapporten for 2013 havde Dahl A/S i dette år en nettoomsætning på 215.481.000 kr. Nettoomsætningen for PPE Entreprise A/S i 2008, det seneste år før fusionen, er ikke oplyst, men bruttofortjenesten var det år 51.083.000 kr. og resultatet før skat 8.475.000 kr.

Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder finder retten at bøden passende kan fastsættes til 500.000 kr, jf. konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4 (tidligere stk. 3), jf. § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Retten har herved taget hensyn til lovovertrædelsens grovhed, og at tilbudskoordineringen er sket i forbindelse med to licitationer. På den anden side er der taget hensyn til, at varigheden har været begrænset, at PPE Entreprise A/S må antages at have haft en omsætning på under 150.000.000 kr. og en begrænset markedsandel. Der også taget hensyn til, at Dahl A/S, der hæfter for bødeansvaret, ikke selv på nogen måde har været involveret i byggekartelsagen.

Thi kendes for ret:

Dahl A/S skal betale en bøde på 500.000 kr.

Dahl A/S skal betale sagens omkostninger.

Anne Ersbøll
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Glostrup, den 25. november 2015

Louise Nielsen
kontorfuldmægtig